

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะได้อภิปรายถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียนหรืออาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ใน 6 กลุ่มวิชา ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย มีกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร 93 คน และหัวหน้าหมวดวิชา 280 คน รวม 373 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกได้เป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structure Interview) จำนวน 20 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบตรวจสอบ (Checklist) และแบบประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยแบ่งเป็น 12 ประเภท ได้แก่ กระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน หลักสูตรและเอกสาร การใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน วิธีสอน การกำหนดและมอบหมายให้ครู-อาจารย์ ปฏิบัติงานวิชาการ การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้สื่อการสอนและแหล่งทรัพยากรในห้องเรียน การจัดบริการของห้องสมุด

การจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดบริการแนะแนว และการประเมินผลงานวิชาการของโรงเรียน จำนวน 73 ข้อ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร แล้วนำไปขอความคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและแก้ไขเสร็จแล้วนำไปให้ผู้ชำนาญการจำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบและเสนอแนะ แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 5 โรงเรียน รวม 40 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.97

3. การส่งและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง จำนวน 10 โรงเรียน และได้ส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แบบสอบถามส่งไปจำนวน 400 ฉบับ ได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์ใช้ในการวิจัยได้ 373 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.25

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ส่วนที่เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยการบรรยายเป็นความเรียง และหาถ้อยคำ

2. ส่วนที่เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ถ้อยคำ และข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารงานวิชาการของ โรงเรียน สรุปได้ดังนี้ คือ

1. ในเรื่องการกำหนดนโยบายมีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ชัดเจน 7 โรงเรียน นโยบายการบริหารงานวิชาการโดยส่วนรวมกำหนดไว้ ดังนี้

ให้มีการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ฝึกให้มีประสบการณ์เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม จัดทำแผนการเรียนให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ตามความต้องการของท้องถิ่นและสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรและนโยบายของรัฐบาล สนับสนุนให้ครูพัฒนาทางด้านวิชาการ และการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการศึกษา ฝึกอบรมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2. การวางแผนงานวิชาการมีการตั้งเป็นคณะกรรมการวิชาการขึ้นทุกโรงเรียน

3. โรงเรียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการทางด้านวิชาการในแต่ละปีไว้ล่วงหน้าทุกโรงเรียน

4. โรงเรียนได้จัดให้มีศูนย์เอกสารทางหลักสูตรไว้ทุกโรงเรียน

5. โรงเรียนมีการวิเคราะห์แผนการเรียนที่เปิดสอนในโรงเรียนว่ามีความเหมาะสมหรือบกพร่อง จำนวน 5 โรงเรียน

6. มีการประชุมครูในแต่ละหมวดวิชาเพื่อทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรในแต่ละปีเพื่อให้ครูเข้าใจตรงกันทุกโรงเรียน

7. โรงเรียนมีศูนย์รวมตารางสอนเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการตรวจสอบทุกโรงเรียน

8. ฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีการควบคุมและตรวจสอบแผนการสอนแต่ละรายวิชาที่อาจารย์สอนจำนวน 9 โรงเรียน และไม่มีการตรวจสอบ 1 โรงเรียน

ในจำนวนที่มีการตรวจสอบ 9 โรงเรียน มีการตรวจสอบได้ทั่วถึงพอสมควรเพียง 6 โรงเรียน และมีการตรวจสอบแผนการสอนน้อย จำนวน 3 โรงเรียน

9. โรงเรียนมีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนมีจำนวน 9 โรงเรียน
10. โรงเรียนมีการสำรวจเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนในแต่ละกลุ่มวิชาว่ามีความเหมาะสมกับวิชาที่สอนมีเพียง 6 โรงเรียน
11. โรงเรียนได้จัดทำโครงการนิเทศภายในขึ้นอย่างเป็นทางการในรอบปีที่ผ่านมา จำนวน 8 โรงเรียน
12. มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาให้การนิเทศงานวิชาการแก่อาจารย์ในโรงเรียน ปรากฏว่ามีอาจารย์ที่ให้ความสนใจมากเพียง 1 โรงเรียน และอาจารย์ที่ให้ความสนใจพอสมควร 9 โรงเรียน
13. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความรู้กับหน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ ทุกโรงเรียน ปรากฏว่าเกิดประโยชน์แก่นักเรียนมาก จำนวน 6 โรงเรียน และเกิดประโยชน์แก่นักเรียนพอสมควร จำนวน 4 โรงเรียน
14. โรงเรียนมีปัญหาทางด้านงบประมาณสำหรับบริหารงานวิชาการอย่างมาก จำนวน 4 โรงเรียน ที่ไม่มีปัญหาจำนวน 6 โรงเรียน
15. โรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ที่จะใช้เก็บวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนจำนวน 6 โรงเรียน ที่ไม่มีปัญหาจำนวน 4 โรงเรียน
16. โรงเรียนที่มีการจัดระบบการเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนที่มีระบบการเก็บรักษาได้ดีพอสมควรทุกโรงเรียน
17. โรงเรียนที่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการแนะแนวที่ศึกษามาโดยตรงมีพอกับความต้องการจำนวน 6 โรงเรียน และที่ไม่พอกับความต้องการมี 4 โรงเรียน
18. อาจารย์และนักเรียนในโรงเรียนให้ความสนใจและความร่วมมือกับการปฏิบัติงานของครูแนะแนวมากจำนวน 5 โรงเรียน และให้ความสนใจและความร่วมมือพอสมควรจำนวน 5 โรงเรียน
19. โรงเรียนเคยจัดการประชุมเพื่อวิเคราะห์ผลการเรียนในปลายปีก่อนปิดภาคเรียนที่ 2 หรือก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนมีจำนวน 5 โรงเรียน และไม่เคยจัดมีจำนวน 5 โรงเรียน

20. โรงเรียนที่มีการประเมินผลแผนงานวิชาการของโรงเรียน โดยส่วนรวม เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข มีจำนวน 6 โรงเรียน และไม่มีการประเมินผล แผนงานวิชาการ จำนวน 4 โรงเรียน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน วิชาการในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 สรุปได้ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นชายมากกว่าหญิง คือเป็นชายร้อยละ 54.80 เป็นหญิงร้อยละ 45.20 ส่วนหัวหน้าหมวดนั้น เป็นหญิงมากกว่าชาย คือเป็นหญิงร้อยละ 53.90 เป็นชายร้อยละ 46.10

2. อายุ ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารมีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 44.10 ส่วนหัวหน้าหมวดมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 42.10

เมื่อพิจารณายกขรวมทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาแล้ว ปรากฏว่ามีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.19 และรองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีอัตราส่วนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 34.85

3. วุฒិทางการศึกษา ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารมีวุฒิระดับปริญญาตรีมากที่สุด คือร้อยละ 65.59 รองลงมาเป็นปริญญาโทมีร้อยละ 31.18 กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชามีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.14 รองลงมาคือ วุฒิปริญญาโท และต่ำกว่าปริญญาตรีมีเท่ากันคือร้อยละ 6.43

เมื่อพิจารณายกขรวมทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาแล้ว ปรากฏว่ามีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุดถึงร้อยละ 81.77 รองลงมาเป็นปริญญาโท มีร้อยละ 12.60

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการ
ในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ซึ่งครอบคลุมงาน
12 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหาร
และหัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ใน
ระดับน้อย เรียงลำดับในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ ไม่มีการสื่อสารให้ทราบความเคลื่อนไหว
และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานวิชาการซึ่งกันและกันระหว่างหมวดวิชา ขาดผู้รับผิดชอบ
ควบคุมและติดตามการดำเนินการตามแผนหรือโครงการวิชาการของ โรงเรียน
การประสานแผนการเรียนกับโรงเรียนภายในกลุ่มและสถาบันอื่น ๆ และการประสานงาน
ในการวางแผนและบริหารงานวิชาการกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ห้องสมุด ฝ่าย
แนะแนว ฝ่ายธุรการ นอกจากนี้นโยบายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมีการ
กำหนดไว้ไม่ค่อยชัดเจน ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณให้กับแต่ละหมวดวิชาไม่
สอดคล้องกับสภาพและความต้องการอันจำเป็นของหมวดวิชา

ส่วนสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด มี 2 เรื่อง
คือ ไม่มีการมอบอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการให้กับ
บุคลากรในระดับต่าง ๆ และการวางแผนงานวิชาการไม่ได้รับความร่วมมือจาก
หมวดวิชาต่าง ๆ

2. หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและ
หัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย เรียง
ลำดับในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ ขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำปัญหาอุปสรรคมา
ปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนมิได้ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
มาก่อนทำการสอน เนื้อหาวิชาบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของ รายวิชา
อาจารย์ไม่จัดทำแผนการสอนให้ตรงตามคำอธิบายรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด โรงเรียน
ไม่สามารถจัดหาและจัดทำเอกสารการใช้หลักสูตรเผยแพร่ให้แก่ครูได้ทั่วถึง อาจารย์
ไม่มีโอกาสร่วมมือหรือเสนอแนะการใช้แบบเรียนประกอบการสอน การจัดแผนการเรียน
ไม่ตอบสนองจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร

ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดมี 1 เรื่อง คือ
ผู้มีหน้าที่บริหารงานวิชาการไม่เข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรคือพอ

3. การจัดตารางสอน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา เห็นว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ การจัดตารางสอนมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนตามข้อจำกัดด้านอุปกรณ์สถานที่เรียน และสภาพวิชาไม่อำนวยความสะดวกในกรณีที่นักเรียนต้อง เปลี่ยนห้องเรียนในบางวิชา และให้อาจารย์สอนต่อเนื่องกันหลายคาบใน 1 วัน

ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด มี 2 เรื่อง คือ การกำหนดคาบเวลาเรียนในบางรายวิชาไม่เหมาะสมกับลักษณะวิชาที่จะต้องใช้ระยะเวลาในการสอนต่อเนื่อง และการจัดตารางสอนไม่มีการตั้งผู้แทนของแต่ละหมวดวิชา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทางการศึกษามาร่วมรับผิดชอบในการจัด

4. ค่านี้อธิบาย ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในค่านี้อยู่ในระดับมากมี 1 เรื่อง คือ จำนวนนักเรียนมากเกินไปทำให้ครูไม่อาจใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้

ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ อาจารย์ไม่ปรับปรุงวิธีการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่สามารถเลือกเทคนิควิธีการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ได้ เช่นการถ่ายทอดความรู้ การพัฒนาทักษะ การเกิดความคิด รวบรวมและหลักการและการสอนแก้ปัญหา อาจารย์มีความรู้และทักษะไม่เพียงพอในการ เชียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของการเรียนรู้ในแผนการสอน อาจารย์ที่สอนในหมวดวิชา ระดับเดียวกันไม่มีการประชุมร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ปัญหาการสอนร่วมกัน

สำหรับปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดมี 1 เรื่อง คือ วิชาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติและทดลองไม่มีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

5. ค่านี้อธิบาย ปรากฏว่า ทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการในค่านี้อยู่ในระดับน้อย มี 2 เรื่อง คือ งานพิเศษของโรงเรียนนอกเหนือจากการสอนประจำมีมากทำให้ งานในหน้าที่การสอนขาดประสิทธิภาพ ไม่มีการติดตามและควบคุมผลงานทางวิชาการ ที่มอบหมายให้อาจารย์ปฏิบัติ

ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดเรียงลำดับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ การมอบหมายงานให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการทำให้ได้มีการประชุมปรึกษาหารือหรือประชุมชี้แจงให้เข้าใจก่อน อาจารย์ที่สอนในสายวิชาชีพขาดความรู้ทางด้านวิชาชีพครู และมีชั่วโมงสอนเกินกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด ประกอบกับการกำหนดอาจารย์ผู้สอนรายวิชาไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้สอน

6. ค่านการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในค่านนี้อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ ไม่มีการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการให้การนิเทศภายในแก่อาจารย์ในแต่ละหมวดวิชาอย่างเป็นทางการ ไม่มีการเชิญวิทยากรหรือผู้ชำนาญการพิเศษจากภายนอกมาช่วยในการให้ความรู้เฉพาะแก่อาจารย์ในหมวดวิชา ไม่มีการจัดให้ศึกษาหรือดูงานแลกเปลี่ยนความรู้กับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ขาดการรับวารสารทางวิชาชีพครูให้อาจารย์ในโรงเรียนอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ขาดบุคลากรในโรงเรียนที่สามารถจะให้คำปรึกษาหรือนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของแต่ละหมวดวิชา โดยเฉพาะอาจารย์ขาดความกระตือรือร้นที่จะศึกษาต่อหรือเข้าอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้

ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดมี 1 เรื่อง คือ การส่งอาจารย์เข้าร่วมประชุมหรืออบรมทางวิชาการกับกลุ่มวิชาไม่ตรงตามหน้าที่ที่อาจารย์ผู้นั้นรับผิดชอบ

7. ค่านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในค่านนี้อยู่ในระดับมากมี 1 เรื่อง คือ โรงเรียนขาดอาคารสถานที่และบริเวณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในหลาย ๆ ประเภท

ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรที่บังคับไม่อาจจัดให้สนองความต้องการ ความสนใจและความถนัดของนักเรียนได้ทั่วถึง อาจารย์ผู้สอนไม่สนใจในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียนและหัวหน้าหมวดวิชากิจกรรมของโรงเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดมี 2 เรื่อง คือ ผู้บริหารมุ่งทางด้านวิชาการมากเกินไปจนละเลยและไม่สนใจในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่ักเรียน และโรงเรียนไม่มีการทำแผนดำเนินงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้เป็นประจำ

8. คำถามการใช้สื่อการสอนและแหล่งทรัพยากรในห้องเรียน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา เห็นว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการในค่านี้อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ ยังไม่มีการสำรวจแหล่งทรัพยากรและวิชาการในห้องเรียนเพื่อนำมาช่วยในการเรียนการสอน สถานประกอบการที่มีอยู่ในชุมชนยังไม่เข้าใจและยังไม่ร่วมมือกับโรงเรียนในแนวการเรียนการสอนแบบใหม่ ไม่มีการจัดระบบบริการศูนย์วัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การใช้และการบำรุงรักษาที่ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบันมีไม่เพียงพอและใกล้ชิดส่วนกับจำนวนนักเรียนที่ต้องใช้อาจารย์ไม่นิยมใช้สื่อการสอนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนของตนเพราะเห็นว่าเสียเวลาในการเตรียมการสอนมาก อาจารย์ขาดทักษะและความรู้ในการสร้างหรือจัดหาสื่อการสอนขึ้นใช้ประกอบการสอนของตน

9. การจัดบริการของห้องสมุด ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา เห็นว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ อาจารย์ขาดการกระตุ้นหรือวางแผนการสอนในแนวทางที่จะให้นักเรียนศึกษา ค้นคว้าจากห้องสมุดด้วยตนเอง ห้องสมุดโรงเรียนมีสภาพไม่เหมาะสมและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน

ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด มี 3 เรื่องคือ ฝ่ายบริการของห้องสมุดขาดการอำนวยความสะดวกและชักจูงให้นักเรียนสนใจในการใช้บริการ ขาดการประสานงานระหว่างอาจารย์หรือหัวหน้าหมวดวิชา กับบรรณารักษ์ในการจัดซื้อตำรา วารสารและเอกสาร โรงเรียนขาดการแนะนำให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด

10. การจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ อาคารสถานที่ที่ใช้ในการสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพยังมีไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม

ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ การจัดระบบบริหารการใช้อาคาร สถานที่และบริเวณเพื่ออำนวยความสะดวกการเรียนการสอนยังไม่ดีพอเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน บริเวณโรงเรียนและสภาพแวดล้อมมีไม่เพียงพอให้นักเรียนได้พักผ่อนหรือทำงานร่วมกันเพื่อสนองการเรียนรู้ที่นักเรียนจะต้องมีปฏิริยาตอบสนองต่อกัน ฝ่ายบริหารและอาจารย์ยังไม่รู้จักการใช้อาคาร สถานที่ในบริเวณชุมชนที่ใกล้เคียงทั้งของรัฐและเอกชนมาเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนมาก เช่น แสง เสียง กลิ่น รบกวน อากาศถ่ายเทไม่สะดวก

11. การจัดบริการแนะแนว ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อยมี 2 ข้อ คือไม่มีการติดตามผลหลังจากการแนะแนวไปแล้วเพื่อนำมาปรับปรุงงานด้านบริการแนะแนวให้ดีขึ้น การจัดระบบข้อมูล หลักฐานระเบียบสะสมเกี่ยวกับนักเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการแนะแนวยังไม่ดีพอ

สำหรับปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด เรียงลำดับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ ไม่รู้จักการนำเอาหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน องค์กรและบุคคล บุคลากรภายนอกโรงเรียนมาช่วยงานด้านแนะแนว ผู้ทำหน้าที่ครูแนะแนวในโรงเรียนไม่มีวุฒิทางแนะแนวโดยตรง ไม่มีห้องแนะแนวเป็นสัดส่วนและหน่วยแนะแนวที่ประกอบด้วยเอกสารและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกดีพอ

12. การประเมินผลงานวิชาการของโรงเรียน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการมีอยู่ในระดับน้อยเรียงลำดับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ ไม่มีการสร้างเครื่องมือในการวัดผลงานวิชาการให้ตรงจุดประสงค์ของรายวิชาไว้ครบก่อน ไม่มีการติดตามและนำผลที่ประเมินทางวิชาการที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และอาจารย์ในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและการประเมินผลการเรียน

ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดนั้นมี 3 ข้อ คือ ขาดการอบรมสัมมนาหรือประชุมอาจารย์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจกับระเบียบวิธีการประเมินผล การประเมินผลงานวิชาการของโรงเรียนไม่ได้จัดตั้งเป็นคณะกรรมการรับผิดชอบเฉพาะขึ้นมาร่วมมือกันปฏิบัติงาน และไม่มีการกำหนดนโยบาย และระเบียบวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ชัดเจน

การอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนพบว่า ได้มีการกำหนดนโยบายการบริการงานวิชาการไว้เป็นลายลักษณ์อักษรจำนวน 7 โรงเรียน ยังขาดอยู่อีก 3 โรงเรียน ที่ไม่มีการกำหนด จึงน่าที่จะให้มีการกำหนดนโยบายในการบริหารงานวิชาการไว้ทุกโรงเรียน เพื่อเป็นทิศทางในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ส่วนนโยบายโดยส่วนรวมที่กำหนดไว้ยังขาดการกล่าวถึงการที่จะใช้ทรัพยากรบุคคลและเทคโนโลยี และสถานประกอบการในท้องถิ่นมาเป็นเครื่องสนับสนุนงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนในด้านการวางแผนงานวิชาการมีการตั้งเป็นคณะกรรมการวิชาการขึ้น ซึ่งตรงกันที่สุกิจ ใสสุก กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถ้าโรงเรียนได้ตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ¹ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการทางงานวิชาการแต่ละปีไว้ล่วงหน้า มีศูนย์เอกสารทางหลักสูตรไว้ทุกโรงเรียน นับว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาสวนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จัดทำได้ดี เพราะสิ่งประกอบเหล่านี้จะเป็นเครื่องกำหนดแนวทางให้โรงเรียนได้ปฏิบัติงานวิชาการให้ดียิ่งขึ้น และการทำงานโดยอาศัยคณะกรรมการย่อมจะลดข้อขัดแย้ง และช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับงานวิชาการให้ดียิ่งขึ้น

ในด้านการวิเคราะห์แผนการเรียนที่เปิดสอนในโรงเรียนว่าเหมาะสมหรือบกพร่องได้มีการปฏิบัติอยู่เพียงจำนวน 6 โรงเรียน ใน 10 โรงเรียน น่าที่จะมีการกระตุ้นให้โรงเรียนที่ไม่ได้มีการจัดการประชุมวิเคราะห์แผนที่เปิดสอนในโรงเรียนได้หาทางปฏิบัติเพื่อหาจุดบกพร่องต่าง ๆ เพราะว่าแผนการเรียนที่เปิดสอนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจตราและวิเคราะห์เพื่อสอดคล้องกับแนวความเชื่อและค่านิยม ตลอดจนความต้องการของเด็กและผู้ปกครอง จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และกระทำใ้สอดคล้องกับ

สุกิจ ใสสุก, "การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522), หน้า 52.

ความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนในด้านการที่จะไปศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ
ตรงตามจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 ต้องการให้นักเรียน
มีความรู้ทักษะในวิชาอาชีพ วิชาของทางในการประกอบสัมมาชีพ¹

มีการประชุมครูในแต่ละหมวดวิชาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรใน
แต่ละปีเพื่อให้ครูเข้าใจตรงกันทุกโรงเรียน การปฏิบัติเช่นนี้นับว่ามีผลดีต่องานวิชาการ
เป็นอันมาก เพราะก่อนเปิดภาคเรียนครูจะได้มีการเตรียมตัว และทำความเข้าใจเกี่ยวกับ
หลักสูตรให้ถ่องแท้เสียก่อน ส่วนในเรื่องที่โรงเรียนมีศูนย์เก็บตารางสอน เพื่ออำนวยความสะดวก
ความสะดวกทุกโรงก่อให้เกิดการประสานงานและการตรวจตราเป็นพิเศษว่า ครูได้ปฏิบัติงาน
ตามที่ได้รับมอบหมายได้คือเพียงใด

ในด้านการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียน มีจำนวน 9 โรงที่เปิดสอน และไม่มี
เปิดสอนเพียง 1 โรง ดังนั้น โรงเรียนที่ไม่เปิดสอนนั้นควรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การใช้
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 ที่ได้กำหนดไว้

ในเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียนมีการสำรวจเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน
ในแต่ละกลุ่มวิชา ว่ามีความเหมาะสมกับวิชาที่สอนมีเพียง 6 โรงที่ได้ดำเนินการ จึงนำ
ที่จะได้ปฏิบัติให้ครบทุกโรง เพราะการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนนี้จะช่วยให้
พบข้อบกพร่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การจัดคนให้เหมาะกับงาน และการวางแผน
อัตราค่าจ้างคน ถ้าพบข้อบกพร่องก็จะได้มีการพัฒนาหรือการสรรหาบุคคลให้ตรงตามความ
ต้องการยิ่งขึ้น เพราะงานวิชาการจะได้มีส่วนใหญ่ของ ขึ้นอยู่กับตัวผู้สอนที่มีความรู้ความ
สามารถ และความถนัดตรงกับวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524,

โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดทำโครงการนิเทศภายในขึ้นในรอบปีที่ผ่านมานับได้ว่า
 ในสภาพปัจจุบันผู้บริหารได้หันมาเอาใจใส่ ในการพัฒนาครูยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากมีการเชิญ
 ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ มาให้การนิเทศทางวิชาการแก่อาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งอาจารย์
 ให้ความสนใจพอสมควร ถึง 9 โรงเรียน และให้ความสนใจมาก 1 โรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารควร
 กระตุ้นให้มีการวางแผนงานนิเทศภายในให้ตรงตามเป้าหมาย และความต้องการของครู
 ที่จะพัฒนา ควรมีการกำหนดระยะเวลาไว้แน่นอนเพื่อให้เกิดความเคยชินและความรัก
 ในการค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาการจนเป็นนิสัย ส่วนในด้านการส่งเสริมให้นักเรียน
 เข้าร่วมกิจกรรมเสริมความรู้ทางวิชาการกับหน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ นับว่าโรงเรียน
 มัชฌิมในกรุงเทพมหานครได้ปฏิบัติอยู่ในระดับดีพอสมควร ทำให้นักเรียนเกิดความรู้กว้างขวาง
 และสร้างความสัมพันธ์และเข้าใจกับหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามจากผลการ
 สัมภาษณ์พบว่า โรงเรียนมีปัญหาทางด้านงบประมาณสำหรับการบริหารงานวิชาการอยู่มาก
 ถึง 4 โรงเรียน จึงน่าที่จะหันมาแสวงหาความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน โดยการ
 จัดกิจกรรมหาเงินสนับสนุนงานวิชาการของโรงเรียน นอกจากนั้นโรงเรียนยังมีปัญหาเกี่ยวกับ
 สถานที่ที่จะใช้เก็บวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน ในเรื่องนี้เป็นปัญหา
 ที่สำคัญสำหรับโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร เพราะสถานที่และอาคารต้องใช้งบประมาณ
 และค่าใช้จ่ายสูง ในเรื่องนี้จะจึงเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องหาทางแก้ไข
 จัดสรรงบประมาณในการสร้างอาคารให้ ในด้านการจัดระบบการเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์และ
 เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการแนะ
 แนวที่ศึกษามาโดยตรง ที่ยังไม่พอกับความต้องการมี 4 โรงเรียน ในจำนวน 10 โรงเรียน
 จึงน่าที่จะให้การสนับสนุนให้บุคลากรที่ทำหน้าที่ที่ได้อาสาทางศึกษาต่อ หรือการเข้ารับการอบรม
 เป็นครั้งคราว เพื่อให้การทำงานในค่านี้นี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในด้านอาจารย์และนักเรียน
 ในโรงเรียนให้ความสนใจและความร่วมมือกับการปฏิบัติงานของครูแนะแนวพอสมควรจำนวน
 5 โรงเรียน จึงน่าที่จะมีการกระตุ้น โดยการประชุมสัมมนาทั้งนักเรียนและอาจารย์ให้เกิดความ
 เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของงานค่านี้นี้ให้มากยิ่งขึ้น เพราะจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อตัว
 นักเรียนเอง ส่วนในด้านการจัดประชุมเพื่อวิเคราะห์ผลการเรียนในปลายปีก่อนปิดภาคเรียน
 เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนยังมีโรงเรียนถึง 5 ใน 10 โรงเรียน ที่ไม่เคยปฏิบัติ
 หน้าที่จะมีการกระตุ้นโดยใช้กลุ่มโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ในการให้ความรู้ และความเข้าใจ

เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลการเรียน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนในปีต่อไป ในด้านการประเมินผลแผนงานวิชาการของโรงเรียนโดยส่วนรวม เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข ยังมีโรงเรียนอีก 4 โรงเรียนใน 10 โรงเรียน ที่ยังไม่ได้อำนาจใจใส่ในด้านนี้ จึงน่าที่จะได้จัดให้มีคณะกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากกระทรวงศึกษาธิการ มาให้ความช่วยเหลือในการให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลแผนงานวิชาการของโรงเรียน และให้ข้อเสนอแนะแก่โรงเรียนในการจัดทำเป็นประจำทุกปี คล้าย ๆ กับการประเมินเพื่อรับรองวิทยฐานะของโรงเรียน นอกจากนั้นน่าจะใช้คณะกรรมการประเมินมาตรฐานโรงเรียนให้คำแนะนำ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อโรงเรียนจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ผลจากแบบสอบถามเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 พบว่ามีเรื่องที่น่าจะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ในด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ปรากฏว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ยังมีจุดที่มีปัญหาอยู่บางพอสมควรในด้าน ไม่มีการสื่อสารให้ทราบ ความเคลื่อนไหว และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานวิชาการซึ่งกันและกันระหว่างหมวดวิชา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหัวหน้าหมวดวิชายังขาดความเข้าใจในเรื่องการประสานงาน เพื่อสร้างความเจริญในทุก ๆ ด้านให้กับนักเรียน ความเคลื่อนไหวในความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานวิชาการ น่าจะได้มีการพิมพ์เผยแพร่ให้อาจารย์ทุกคนได้ทราบ โดยใช้ข่าวสารภายในโรงเรียน นอกจากนั้นยังขาดผู้รับผิดชอบควบคุมติดตามการดำเนินงานตามแผนวิชาการของโรงเรียนขาดการประสานแผนการเรียนกับโรงเรียนภายในกลุ่มและสถาบันอื่น ๆ ขาดการประสานงานในการวางแผนและบริหารวิชาการกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงน่าที่จะจัดให้มีการประชุมร่วมกันหรือออกเอกสารสิ่งพิมพ์เผยแพร่ให้เกิดความเข้าใจภายในโรงเรียน และภายในกลุ่ม ทางกลุ่มโรงเรียนน่าจะริเริ่มออกข่าวสารของกลุ่มโรงเรียน แดงผลงานและความเคลื่อนไหวทางวิชาการของโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนภายในกลุ่มเกิดความตื่นตัว นอกจากนั้นน่าจะจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นรับผิดชอบในการควบคุมและติดตามการดำเนินงานตามแผน

2. คานหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร จากการวิจัยพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่มีจุดที่นำมาอภิปรายคือ อาจารย์ผู้สอนมิได้ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้มาก่อนทำการสอน เนื้อหาวิชาบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา อาจารย์ไม่จัดทำแผนการสอนให้ตรงตามคำอธิบายรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด ปัญหาทั้ง 3 นี้ น่าจะได้มีการจัดประชุมสัมมนาทำความเข้าใจร่วมกันในกลุ่มอาจารย์ในแต่ละหมวดวิชา ก่อนที่จะเปิดภาคเรียน เพื่อให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้มีการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำแผนการสอน การกำหนดจุดประสงค์ของรายวิชา การเขียนเนื้อหาวิชา และการเลือกสรรอุปกรณ์และกิจกรรมสำหรับการสอน แต่ละรายวิชา ตลอดจนวิธีการประเมินผล ซึ่งน่าจะจัดเป็นประจำในทุก ๆ ปี เพื่อให้ครูได้มีโอกาสตรวจสอบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

3. คานการจัดตารางสอน จากการวิจัยพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยยังมีสิ่งที่น่าสนใจอภิปรายอยู่ 2 ประการ คือ การจัดตารางสอนมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนตามข้อจำกัดคานอุปกรณ์ สถานที่เรียน และสภาพวิชา การจัดตารางสอนไม่อำนวยความสะดวกในกรณีที่นักเรียนต้องเปลี่ยนห้องเรียนในบางวิชา ทั้งนี้ปัญหาประเด็นแรกมาจากข้อจำกัด ทางงบประมาณที่โรงเรียนได้รับ และในคานที่จะสนองความต้องการให้กับเด็กที่มีความสนใจแตกต่างกันปัญหานี้บางโรงเรียนที่ขาดแคลนครูและสถานที่ จึงใช้วิธีการจำกัดจำนวนวิชาเลือกที่เปิดสอน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมด้วยตนเอง เกี่ยวกับข้อจำกัดคานอุปกรณ์ สถานที่เรียน และสภาพวิชา อาจจะต้องมีการเร่งจัดทำกองทุนสนับสนุนจากสมาคมผู้ปกครองและครูในคานการจัดหาอุปกรณ์เพื่อมาสนับสนุนในการเปิดสอนรายวิชาที่ขาดอุปกรณ์ ส่วนคานการจัดตารางสอนไม่อำนวยความสะดวกในกรณีที่นักเรียนต้องเปลี่ยนห้องเรียนในบางวิชา น่าจะมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาทางแก้ไข ในการใช้อาคารสถานที่ร่วมกัน หรือการกำหนดระยะเวลาการใช้ให้เหมาะสม โดยอาจารย์ที่พบปัญหาเกี่ยวกับคานนี้ได้มาประชุมปรึกษาหารือในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

4. ด้านวิธีสอน จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีจุดที่น่านำมาอภิปราย คือ จำนวนนักเรียนมากเกินไปทำให้ครูไม่อาจใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้ เช่นการสอนวิชาที่ต้องฝึกทักษะ ได้แก่ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ โอกาสที่นักเรียนจะได้ฝึกพูดหรืออ่านทำได้น้อย เนื่องจากจำนวนนักเรียนมากเกินไป การเรียนการสอนจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร อีกจุดหนึ่งที่น่าจะนำมากล่าวถึงคือ อาจารย์ไม่ปรับปรุงการสอนให้เป็นที่ไปตามหลักสูตรที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องมาจากครูยังยึดวิธีการสอนแบบเดิมอยู่ ทั้ง ๆ ที่ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่แล้วควรที่จะแก้ไข ดังคำกล่าวของ วิจิตร ชีระกุล วรุตบางกุงที่ว่า หัวใจของความสำเร็จในการปรับปรุงการศึกษาอยู่ที่ คุณภาพของการสอน และวิธีการสอนซึ่งจะต้องปรับปรุง โดยใช้กระบวนการ วิธีการและเทคนิคเฉพาะอย่าง¹

5. ด้านการกำหนดมอบหมายให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ

จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด แต่มีสิ่งที่น่าจะนำมาอภิปราย คือ งานพิเศษของโรงเรียนนอกเหนือจากการสอนประจำมีมาก ทำให้งานในหน้าที่การสอนขาดประสิทธิภาพ นับได้ว่ามีผลกระทบต่อการเรียนการสอน ทำให้การสอนของครูลดประสิทธิภาพลง เวลาที่จะเตรียมการสอน อุปกรณ์การสอน หรือตรวจงานของนักเรียน ต้องหมดไปกับงานอื่น ในปัจจุบันนี้โรงเรียนมีงานอื่นอีกมากที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน เพราะฉะนั้นครูผู้สอนจึงควรรับผิดชอบให้เต็มที่กับงานประจำคือการสอน นอกเหนือจากงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารควรให้ความสนใจกับงานวิชาการเป็นอันดับแรก จากงานวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต 12 ปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับน้อย²

¹วิจิตร ชีระกุล วรุตบางกุง และคณะ, การนิเทศการศึกษา, หน้า 17

²จิระ สิทธิ, "งานบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขต 12" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า จ.

6. ด้านกรณีเทศกาลงานวิชาการในโรงเรียน จากการวิจัยพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรื่องของการกำหนดผู้รับผิดชอบในกรณีเทศกาลภายใน ให้แก่อาจารย์ในแต่ละหมวดวิชาอย่างเป็นทางการนั้น เป็นสิ่งที่น่าจะนำมากล่าวถึง เนื่องจากถ้าไม่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลรับผิดชอบโดยตรง โรงเรียนจะจัดการเทศกาลภายในได้ไม่มากนัก จึงควรที่ผู้บริหารงานวิชาการจะต้องประสานงานกับศึกษานิเทศก์เฉพาะวิชา เพื่อให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมการประชุม สัมมนาทางวิชาการซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานครู นอกจากจะได้รับความรู้โดยตรงแล้ว ยังช่วยทำให้ครูตื่นตัวต่อวิชาการใหม่ และต่อความคิดริเริ่ม รวมทั้งการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน

7. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน แต่ด้านที่นับว่าเป็นปัญหามากคือ โรงเรียนขาดอาคารสถานที่ และบริเวณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหลายประเภท โดยเฉพาะโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ไม่มีบริเวณที่จะขยายโรงเรียนต่อไปอีกได้ ถ้าพิจารณาเกณฑ์มาตรฐานมัธยมศึกษา ดังที่กรมสามัญศึกษากำหนดว่า โรงเรียนที่จัดแผนชั้นเรียน 48 ห้องเรียน ควรมีห้องเรียนและห้องพิเศษ ดังนี้ ห้องเรียนที่ควรมีจำนวน 36 ห้อง ห้องพิเศษที่ควรมีจำนวน 24 ห้อง (รวมห้องพิเศษและห้องบริการ)¹ นับได้ว่ามีโรงเรียนหลายโรงที่ประสบปัญหาเช่นนี้ แต่ก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านสถานที่ดังกล่าว

¹กรมสามัญศึกษา, แบบสรุปผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2527, หน้า 7.

8. ค่านการใช้สื่อการสอนและแหล่งทรัพยากรในห้องเรียน แม้ว่าจากผลการวิจัย พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่สิ่งที่น่าจะนำมาอภิปรายคือ โรงเรียนยังไม่มี การสำรวจแหล่งทรัพยากรและวิชาการท้องถิ่น เพื่อนำมาช่วยในการเรียนการสอน ถ้าโรงเรียนหันมาสนใจสำรวจแหล่งทรัพยากรดังกล่าวอย่างจริงจังแล้ว จะทำให้โรงเรียน ได้แหล่งความรู้ขึ้นอีกมากโดยที่โรงเรียนไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณอันมีจำกัดอยู่แล้ว ไปในการที่จะต้องสร้างแหล่งทรัพยากรเหล่านั้นขึ้นมาเอง และปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือ สถานประกอบการที่มีอยู่ในชุมชนยังไม่เข้าใจและไม่ร่วมมือกับโรงเรียนตามแนวการเรียน การสอนแบบใหม่ ถ้าโรงเรียนได้สำรวจแหล่งทรัพยากรในชุมชนว่ามีอยู่ที่ใดบ้าง และ ประชาสัมพันธ์ให้แหล่งประกอบการเหล่านั้นทราบถึง คุณค่าของแหล่งประกอบการที่จะมี ต่อการศึกษาของชาติ ตามแนวการเรียนการสอนแบบใหม่ ทั้งโรงเรียนและแหล่ง ประกอบการและทรัพยากรในห้องเรียนเหล่านั้น ก็จะได้พึ่งพาอาศัยกันเป็นอันดี ได้ประโยชน์ คุ้มกันทั้งสองฝ่าย

9. การจัดบริการของห้องสมุด จากการศึกษาพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่สิ่งที่น่าจะนำมาอภิปรายคือ อาจารย์ขาดการกระตุ้นหรือวางแผนการสอนในแนวทาง ที่จะให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดด้วยตนเอง ปัญหานี้อาจเนื่องมาจากครูยังติด อยู่กับการสอนแบบเก่า ที่บรรยายและใช้ตำราเรียนเพียงเล่มเดียว ผู้บริหารงานวิชาการ ควรที่จะกระตุ้นเตือนครู ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้บรรลุ จุดหมายของหลักสูตร ข้อ 2 ที่ว่า "เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หา ความรู้ และทักษะอยู่เสมอ"¹ ในขณะที่เดียวกันทางห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์ บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด เป็นการ เชิญชวนนักเรียน เข้ามาศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ตัวเองให้มากยิ่งขึ้น

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524,

ส่วนปัญหาในด้านห้องสมุดมีสภาพไม่เหมาะสมและไม่อำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน จึงจำเป็นต้องให้ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญของงานด้านนี้ และพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงเพื่อเป็นการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียนให้ดีขึ้น

10. การจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จากผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ในแง่ของ อาคารสถานที่ที่ใช้ในการสอน พื้นฐานวิชาอาชีพยังมีไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม ทั้งนี้ สาเหตุอาจเนื่องมาจาก การที่กระทรวงศึกษาธิการเปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตรอย่างกะทันหัน โดยไม่ได้เตรียมอาคารสถานที่ หรือ โรงฝึกงาน เอาไว้รองรับปัญหานี้ ซึ่งวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำเป็นจะต้องใช้อาคารสถานที่มาก และถ้าอุปกรณ์จำกัด ก็จะสนองความต้องการของหลักสูตร ในด้านที่ให้นักเรียนได้มีพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ต่อไปไม่ได้ โดยเฉพาะโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ที่มีเนื้อที่จำกัดยากต่อการขยายสถานที่ต่อไปได้อีก อย่างไรก็ตามผู้บริหารงานวิชาการก็จะต้องมองหาสถานที่อื่นมาทดแทนจนช่วยให้เด็กนักเรียนได้ฝึกฝน ได้รับประสบการณ์อยู่เป็นประจำ จะนั่งเฉยๆ ไม่ได้ หรือแม้ว่าโรงเรียนจะมีอาคารสถานที่สมบูรณ์แล้วก็ตาม การตรวจสอบเตรียมการ ก็ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งอยู่นั่นเอง ที่ผู้บริหารงานวิชาการต้องกำหนดเขตการเรียนภาคทฤษฎี เขตการฝึกภาคปฏิบัติ สถานที่เก็บวัสดุฝึก สถานที่เก็บผลงาน เขตความปลอดภัยของการใช้เครื่องมือและอื่น ๆ¹

11. การจัดบริการแนะแนว จากการศึกษาวิจัยพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูเข้าใจถึงการจัดบริการแนะแนวมากขึ้น ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในด้านการแนะแนวดีขึ้น แต่สิ่งที่น่าสนใจน่ามาอภิปรายคือ การติดตามผลหลังจากการแนะแนว

¹ กรมสามัญศึกษา, กองการมัธยมศึกษา, ความรู้ความหลักสูตรการเรียนการสอน และทักษะในการใช้หลักสูตร, หน้า 64.

ไปแล้ว เพื่อนำมาปรับปรุงงานด้านบริการแนะแนวให้ดีขึ้น ถ้าฝ่ายแนะแนวทำการติดตามผลของงานในบริการทั้ง 5 ของแนะแนวแล้ว ก็จะได้ทราบถึงความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องของงาน เพื่อจะได้นำสิ่งบกพร่องเหล่านั้นไปปรับปรุง งานแนะแนวต่อไป ส่วนในด้านการจัดระบบข้อมูลหลักฐานระเบียบสะสม เกี่ยวกับนักเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการแนะแนวยังไม่ดีพอนั้น ผู้บริหารงานวิชาการควรเห็นความสำคัญของงานด้านนี้ โดยจัดสรรบุคลากร ระเบียบ หรือแฟ้มต่าง ๆ ให้เพียงพอที่จะจัดเก็บข้อมูลได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย สะดวกต่อการค้นหาข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล

12. การประเมินผลงานวิชาการของโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาน้อยแต่สิ่งที่น่าจะนำมาอภิปรายคือ ยังไม่มีการสร้างเครื่องมือในการวัดผลงานวิชาการให้ตรงจุดประสงค์ ของรายวิชาไว้ครบถ้วน ไม่มีการติดตามและนำผลที่ประเมินทางวิชาการที่ได้มาปรับปรุง การเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจิม สืบขจร เกี่ยวกับการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการที่ยังขาดการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ยังเป็นระบบที่ไม่เหมาะสม¹ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารงานวิชาการ ควรจะติดตามผลและนำผลนั้นมาปรับปรุงงานวิชาการ ที่เป็นหัวใจของ โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป

จากปัญหาการบริหารงานวิชาการทั้ง 12 ประเภทนี้ ผู้บริหารงานวิชาการ เห็นว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย สำหรับการบริหารงานวิชาการในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ เจิม สืบขจร ที่ว่าการบริหารงานวิชาการด้านต่าง ๆ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 นั้น ผู้บริหารงาน

¹เจิม สืบขจร, "ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสวนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 162.

วิชาการของโรงเรียนได้ศึกษา ปรับปรุง แก้ไขให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำชี้แจง¹ และผู้บริหารงานวิชาการจะคุ้นเคยกับการบริหารงานตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 จึงสามารถนำวิธีการ มาปรับปรุงใช้กับการบริหารงานวิชาการ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ทำให้ผู้บริหารงานวิชาการเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยตามผลของการวิจัยดังกล่าว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

จากการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษานี้แล้ว ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า

1. ควรจะมีการวิจัยปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 อย่างละเอียดเป็นรายหมวดวิชา
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบปัญหาระหว่างการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 เป็นรายหมวดวิชา
3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบปัญหาระหว่างการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนที่มีขนาด เล็ก กลาง ใหญ่

¹เจิม สืบขจร, "ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 164.